

Eduskunta
Talousvaliokunta

Asia: HE 46/2021 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi vuosina 2021–2028

<https://www.eduskunta.fi/valtiopaivaasiakirjat/HE+46/2021>

Harmaan talouden selvitysyksikön lausuma:

Verohallinnon Harmaan talouden selvitysyksikkö (myöhemmin ”selvitysyksikkö”) lausuu esityksestä harmaan talouden torjunnan näkökulmasta ja kannattaa:

- veroihin ja muihin julkisiin maksuihin liittyvien velvollisuuksien hoitamisen selvittämistä avustuksia myönnettäessä,
- selvittämisen tueksi säädettävää, riittävän laajaa tiedonsaantioikeutta sekä
- selvitysyksikön velvoitteidenhoitoselvityspalvelun käyttämistä veroihin ja muihin julkisiin maksuihin liittyvien velvollisuuksien hoitamisen selvittämisessä.

Perustelut

Lakiesityksen 10 §:ssä todetaan, että toimintaympäristön kehittämisavustuksen myöntämisen edellytyksenä on mm., että avustuksen hakijalla arvioidaan olevan riittävät taloudelliset ja muut edellytykset toteuttaa hanke sekä hankkeen luonteen sitä edellyttäessä vastata toiminnan jatkuvuudesta myös hankkeen toteuttamisen jälkeen. Esityksen perusteluissa todetaan, että avustuksen myöntämistä harkittaessa otettaisiin huomioon erilaisista julkisista ja yksityisistä rekistereistä saatavat tiedot hakijan maksuhäiriöistä sekä verojen ja lakisääteisten maksujen suorittamisesta. Lähtökohtana harkinnanvaraisia tukia myönnettäessä olisi luonnollisesti se, että avustuksen saaja olisi hoitanut asianmukaisesti velvoitteensa. Avustusta voitaisiin kuitenkin myöntää, jos velvoitteiden laiminlyönti olisi vain vähäinen. Lisäksi avustusta voisi erityisesti syystä myöntää myös silloin, kun laiminlyönti olisi olennainen, mutta velvoitteiden hoitamisesta olisi tehty maksusuunnitelma, jota olisi jo jonkin aikaa noudatettu. Avustuksen myöntäminen olennaisten velvoitteiden laiminlyöntien yhteydessä olisi kuitenkin hyvin poikkeuksellista ja perustuisi aina tapauskohtaiseen arviointiin.

Velvoitteiden hoitamisen selvittämiseen liittyvää tulkintaohjetta on myös avustuksen myöntäjän tiedonsaantioikeutta koskevan 19 §:n perusteluissa. Perusteluissa todetaan, että koska erityisesti pienten ja keskusuurten yritysten osalta toiminta nojaa vahvasti yrittäjän itsensä sekä yrityksen vastuuhenkilöiden työpanokseen ja luotettavuuteen, velvoitteiden hoitamisen tarkastelua ei tulisi rajata vain yritykseen, vaan sen tulee tarvittaessa kattaa myös yrityksen vastuuhenkilöiden muu ja aiempi yritystoiminta. Esityksen mukaan 19 §:ssä ehdotettu tiedonsaantioikeus kattaisi

siis avustuksen hakijan tai saajan tietojen lisäksi ainakin pienten ja keskisuurten yritysten vastuuhenkilöiden ja näiden aiempien yritysten tiedot.

Esityksessä todetaan, että viranomaistiedot voitaisiin pyytää myös hyödyntäen Verohallinnon Harmaan talouden selvitysyksikön laatimia velvoitteidenhoitoselvityksiä. Velvoitteidenhoitoselvitykset on jo otettu käyttöön kehittämisavustusten käsittelyssä kesäkuussa 2020. Velvoitteidenhoitoselvityksiä tähän käyttötarkoitukseen laaditaan Harmaan talouden selvitysyksiköstä annetun lain (1207/2010) 6 §:n 1 momentin 6-kohdan perusteella, sillä kyseessä on valtionavustuslain (688/2001) perusteella organisaation toimintaa varten annettavan rahoituksen myöntäminen ja valvonta.

Selvitysyksikkö toteaa, että velvoitteidenhoitoselvitys soveltuu hyvin esityksessä tarkoitetun avustuksen myöntämiseen ja valvontaan. Velvoitteidenhoitoselvitys on kustannustehokas ja nopea tapa toteuttaa viranomaisen tiedonsaantioikeuteen liittyvä tietojen hankinta ja se lisää samalla myös viranomaisen tietoisuutta siitä, miten avustuksen hakija tai saaja on hoitanut julkisoikeudelliset velvoitteensa ja tehostaa näin ollen harmaan talouden torjuntaa.

Helsingissä 5.5.2021

Janne Marttinen
johtaja
Harmaan talouden selvitysyksikkö
Verohallinto